

Studiju kursa nosaukums	Finanšu pratība
Studiju kursa kods	EkonW001
Zinātnes nozare	Ekonomika un uzņēmējdarbība
Kredītpunkti(ECTS)	15
Kopējais kontaktstundu skaits	160
Lekciju stundu skaits	80
Semināru un praktisko darbu stundu skaits	80
Laboratorijas darbu stundu skaits	0
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	215
Kursa īstenošanas valoda	Latviešu
Kursa apstiprinājuma datums	28.08.2025
Atbildīgā struktūrvienība	Ekonomikas un sociālo zinātņu fakultāte

Kursa izstrādātājs(-i)

Dr.oec., prof. Marina Kudinska

Mg.oec., lekt. Larisa Bule

Mg.oec., lekt. Līga Leitāne

Priekšzināšanas

Priekšzināšanu nav

Studiju kursa anotācija

Papildprogrammas mērķis ir sniegt studentiem izpratni par finanšu pamatjēdzieniem, attīstīt studentu finanšu prasmes, attieksmes un uzvedību, kas veicinātu studentu ekonomiski pareizu finanšu lēmumu pieņemšanu. Programmas saturs ir balstīts uz EU/OECD izstrādātu finanšu kompetences sistēmu pieaugušiem “Financial competence framework for adults in the European Union” (2022) .

Papildprogrammā tiek iekļauti 3 studiju kursi 15 kredītpunktu apjomā.

- Privāto finanšu plānošana un vadība, 6 ECTS. Studiju kursa ietvaros studenti iepazīsies ar finanšu pakalpojumiem, gūs priekšstatu par finanšu darījumu līgumiem, gūs iemaņas veidot ģimenes budžetu, vērtēt savu kredītspēju, veidot uzkrājumus, kā arī iegūs investēšanas pamatus.
- Nodokļi un finanšu drošība, 6 ECTS. Studiju kursa ietvaros studenti gūs izpratni par Latvijas nodokļu sistēmu, nodokļu veidiem, gūs iemaņas finanšu datu aizsardzībā. Studiju kursā tiks veltīta uzmanība nelikumīgas darbības, izmantojot finanšu pakalpojumus skaidrojumam, finanšu pakalpojumu patērētāju tiesībām un atbildībai.
- Apdrošināšanas pielietošana sociālo un mantisko risku pārvaldībā, 3 ECTS. Studiju kursa mērķis ir sniegt studentiem visaptverošas zināšanas par apdrošināšanu kā vienu no risku pārvaldes metodēm privātajā dzīvē. Studiju kursā tiks skaidroti Valsts sociālās apdrošināšanas sistēmas finansēšanas principi, tiks izskatīti dažādi valsts sociālās apdrošināšanas pabalsti, to saņemšanas nosacījumi un pieprasīšanas kārtība, tiks izskaidroti apdrošināšanas pakalpojumi. Studenti gūs izpratni par Latvijas pensiju sistēmas uzbūvi, pensiju kapitāla ieguldīšanas un pārvaldīšanas principiem.

Kursa plāns Pilna laika: klātie

1. Finanšu tirgus nozīme ekonomikā. Nauda un valūta 4L 4S
2. Maksājumu sistēmas 4L 4S
3. Kontroldarbs nr.1 2Pd
4. Ienākumi un to gūšanas veidi. Finanšu darījumu līgumi 4L 2S
5. Finanšu plānošana un vadība 8L 2S 6Pd
6. Kontroldarbs nr.2 2Pd
7. Kredīti, to būtība, savas kredīspējas izvērtēšana 10L 4S 4Pd
8. Makroekonomikas ietekme uz personīgām finansēm 2L
9. Kontroldarbs nr.3 2Pd
10. Ievads finanšu drošībā. Personu tiesības un pienākumi finanšu jomā. Uzkrājumi, ieguldījumi un nodokļi 6L 4S
11. Latvijas nodokļu sistēmas pamati. Darba ņēmēji, saimnieciskā darbība, SIA 8L 4S
12. Kontroldarbs nr.4 2Pd
13. Nodokļu piemērošana praksē. VID, EDS un deklarēšana praksē 6L 6S
14. Nodokļu plānošana un optimizācija un kļūdas 6L 4S 2Pd
15. Kontroldarbs nr.5 2Pd
16. NILLPF pamati un sankciju ievērošana Latvijā. Finanšu krāpšanas riski un drošība 6L 6S
17. Kontroldarbs nr.6 2Pd
18. Apdrošināšanas būtība, veidi, formas un terminoloģija 2L
19. Valsts obligātās sociālās apdrošināšanas sistēma. 6L 6S
20. Sociālās apdrošināšanas nozīme pensiju kapitāla uzkrāšanā, kapitāla papildināšanas alternatīvas 2L 2S
21. Kontroldarbs nr.7 2Pd
22. Mantiskā un finanšu risku apdrošināšana 2L 2Pd
23. Personu apdrošināšana 2L 2Pd
24. Atbildības apdrošināšana 2L
25. Kontroldarbs nr.8 2Pd
- Kopā 80L 48S 32Pd

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts individuāli un mazajās darba grupās (2-3 studenti).

Patstāvīgā darb uzdevumi:

1. Studēt ar studiju kursa tēmām saistīto speciālo literatūru;
2. Gatavoties praktiskajām nodarbībām, semināriem, starppārbaudījumiem un noslēguma pārbaudījumam.
3. Semināros strādājot grupās apspriest paredzētus jautājumus, veidot vienotu grupas viedokli par pētāmo problēmu un sagatavoties grupas darba rezultātu prezentēšanai.
4. Turpināt auditorijā iesāktus praktiskos darbus.

Studiju rezultāti

Studenti iegūs plašas zināšanas par finanšu sistēmu un darījumiem, gūs izpratni par patērētāju tiesībām un pienākumiem, iegūs virkni finanšu kompetenču, t.sk. budžeta plānošanā, uzkrājumu veidošanā, pensiju kapitāla pārvaldīšanā u.c.

I kurss. Privāto finanšu plānošana un vadība

Zināšanas:

1. Izprot banku finanšu sistēmas pastāvēšanas principus un finanšu ietāžu lomu mūsdienu ekonomikā
2. Izprot maksājumu sistēmas darbības principus un riskus
3. Parāda izpratni par ienākumu avotiem, faktoriem, kas ietekmē ienākumu līmeni

4. Izprot finanšu dokumentu nozīmi un juridiskās sekas līguma saistību neizpildes gadījumā
5. Izprot uzkrājumu veidošanas pamatus, pārzin uzkrājumu veidus
6. Parāda pamata zināšanas investīciju veidošanā un ar tām saistītajos riskos
7. Parāda izpratni par kredīta veidiem, to izvēli atkarībā no mērķiem un kredībspējas un noformēšanas kārtību
8. Izprot privātpersonas maksātnespējas un bankrota jēdzienus
9. Izprot makroekonomikas ietekmi uz finansēm

Prasmes:

10. Prot atpazīt viltotas naudas zīmes
11. Prot izvēlēties pareizu valūtas kursu konvertēšanai un aprēķināt konvertēto summu
12. Prot veidot un plānot mājsaimniecības budžetu
13. Prot novērtēt savu kredībspēju, apzinās faktorus, kas to ietekmē
14. Prot pamatot savu viedokli par jautājumiem, saistītiem ar banku operācijām

Kompetence:

15. Spēj strādāt grupās un pieņemt kopīgu lēmumu par uzdoto jautājumu
16. Novērtē finanšu pakalpojuma lietderīgumu
17. Piemēro dažādus rīkus finanšu plānošanā un situāciju risināšanā nestandarta situācijās

II kurss. Nodokļi un finanšu drošība

Zināšanas:

18. Parāda pamata zināšanas nodokļu piemērošanā, finanšu drošībā, izprot īpatnības dažādās situācijās un to atšķirības,
19. Identificē nodokļu un finanšu drošības pamatuzstādījumus un problēmas,
20. Aprēķina nodokļu summas dažādās situācijās ,
21. Izprot un izvērtē attiecīgā nodokļa piemērošanas nosacījumu finanšu drošības kontekstā , kā arī saistību ar normatīvo regulējumu ,
22. Izskaidro nodokļu un finanšu drošības principus un praktiskā pielietojuma interpretāciju.

Prasmes:

23. Aprēķina nodokļu summas dažādās situācijās spēj identificēt riska darījumus,
24. Izmantojot apgūtos teorētiskos pamatus un prasmes, spēj rast dažādu situāciju piemērošanā un risku identificēšanā ,
25. Novērtē nodokļu un finanšu notikumu rezultātus un sekas,
26. Demonstrē izpratni par finanšu darījumiem, nodokļu maksāšanas pienākumiem un piemērošanas kopsakarībām,
27. Prezentē analīzes rezultātus par nodokļu maksāšanas pienākumiem.

Kompetence:

28. Patstāvīgi analizē un vērtē nodokļu un finanšu drošības tiesiskos regulējumus , kā arī spēj salīdzināt ar citu valstu pieredzi,
29. Izmanto nodokļu un finanšu darījumu rezultātus, atzinumus konkrētu faktu vērtēšanā un analizē,
30. Piemēro dažādus rīkus finanšu plānošanā , situāciju risināšanā nestandarta situācijās.
31. Spēj izprast normatīvo regulējumu prasību ietekmi uz politikas un sociāli ekonomiskās attīstības kopsakarībām
32. Spēj patstāvīgi analizēt nodokļu un finanšu risku praktiskās pielietošanas ietekmi uz uzņēmējdarbību.

III kurss. Apdrošināšanas pielietošana sociālo un mantisko risku pārvaldībā
Zināšanas:

33. Definē un apraksta apdrošināšanu kā sociālo un mantisko risku pārvaldības metodi;
34. Spēj izskaidrot riska būtību, valsts sociālās un komerciālās apdrošināšanas darbības pamatprincipus, apdrošināšanas iespēju daudzveidību;
35. Parāda izpratni par apdrošināšanas tarifu un atlīdzību aprēķināšanas pamatprincipiem dažādās apdrošināšanas nozarēs;
36. Spēj aprakstīt un paskaidrot sociālās apdrošināšanas pabalstu piešķiršanas un aprēķināšanas pamatprincipus;
37. Parāda izpratni par pensiju kapitāla uzkrāšanas iespējām.

Prasmes:

38. Spēj izvēlēties, novērtēt un pielietot apdrošināšanu kā risku pārvaldes metodi;
39. Prot aprēķināt dažādu sociālās apdrošināšanas pabalstu apmēru;
40. Spēj analizēt pensiju kapitāla uzkrāšanas rezultātus dažādām uzkrāšanas alternatīvām;

Kompetence:

41. Spēj izvēlēties sava riska profilam atbilstošu apdrošināšanas un citu alternatīvu kombināciju;
42. Spēj novērtēt izvēlētajā kombinācijā finansiālo sniegumu, kā arī veikt korekcijas tajā atbilstoši ekonomiskās situācijas izmaiņām un finanšu tirgus piedāvājumiem.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Visos papildprogrammas studijuursos ir obligāts lekciju un semināru apmeklējums, uzrakstītie kontroldarbi un nokārtoti noslēguma eksāmeni.

Starppārbaudījumi:

I kurss. Privāto finanšu plānošana un vadība

1. Kontroldarbs - 20%
2. Kontroldarbs - 20%
3. Kontroldarbs - 20%
4. Semināri (vidējais vērtējums)- 10%. Semināros studenti strādājot grupās gatavo prezentācijas un piedalās diskusijā. Tiek novērtēta studentu aktivitāte diskusijās un prezentāciju kvalitāte.
5. Eksāmens - 30%

II kurss. Nodokļi un finanšu drošība

6. Kontroldarbs - 20%
7. Kontroldarbs - 20%
8. Kontroldarbs - 20%
9. Eksāmens - 40%

III kurss. Apdrošināšanas pielietošana sociālo un mantisko risku pārvaldībā

10. Kontroldarbs - 20%
11. Kontroldarbs - 20%
12. Praktisko darbu izstrāde un dalība seminārā- 20%
13. Eksāmens - 40%

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem, vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes, iegūtā kompetence atbilstīgi plānotajiem studiju rezultātiem.

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti																																												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42			
1. Kontrol darbs nr.1(I kurss)	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2. Kontrol darbs nr.2(I kurss)	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3. Kontrol darbs nr.3(I kurss)	-	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4. Semināri (I kurss)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5. Eksāmens (I kurss)	+	+	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
6. Kontrol darbs nr.4 (II kurss)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	+	+	+	+	-	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
7. Kontrol darbs nr.5 (II kurss)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
8. Kontrol darbs nr.6(II kurss)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
9. Eksāmens (II kurss)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	+	+	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Kontrol darbs nr.7(III kurss)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-		
11. Kontrol darbs nr.8 (III kurss)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	+	+	+	+	+	+		
12. Praktisko darbu izstrāde un dalība seminārā (III kurss)	-	-	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
13. Eksāmens (III kurss)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	+	+	-	+	+		

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

I kurss.Privāto finanšu plānošana un vadība

1. Ciemiņa G, Lāce N. Personīgo finanšu pārvaldība. 2018, Rīga, RTU
2. Kudinska M. Kredītēšana. e-grāma, atrodama Moodle vidē, 2022, ISBN 9984-9794-3-1
3. Latvijas Bankas "Naudas skola

II kurss.Nodokļi un finanšu drošība

- 1 Rosen, Harvey S.; Gayer, Ted. Public finance.11th edition. New York : McGraw-Hill Education, 2014. xix, 589 lpp. ISBN 9780078027623.

III kurss.Apdrošināšanas pielietošana sociālo un mantisko risku pārvaldībā

1. Ieviņš U., Apdrošināšanas pamati.- Rīga, LU, 2023.- 84lpp.
2. Voļskis E., Pensiju sistēmas darbības pamatnostādnes.- Rīga, Zvaigzne ABC, e-grāmata.

Papildus informācijas avoti

I kurss. Privāto finanšu plānošana un vadība

1. T. Harvs Ekers. Miljonāra prāta noslēpumi. 2015. Rīga: A&A Vision
2. Šēfers B. Ceļš uz finansiālo brīvību. 2010, Rīga: Zvaigzne ABC
3. Ramsey D.The total money makeover. 2013. Thomas Nelson
4. Keiding H. Economics of Banking., 2017, eISBN-13: 9781137453051, Dawsonera
[https://datubazes.lanet.lv:2085/search?q=9781137453051&sType=ALL&searchFrom=0&sortBy=0&infinityOffset=1&windowScroll=266.6666564941406'](https://datubazes.lanet.lv:2085/search?q=9781137453051&sType=ALL&searchFrom=0&sortBy=0&infinityOffset=1&windowScroll=266.6666564941406)

II kurss. Nodokļi un finanšu drošība

- 1.Jurušs, Māris, Nodokļi : mācību grāmata / Māris Jurušs; Rīgas Tehniskā universitāte. Rīga : RTU Izdevniecība, 2019. 172 lpp.
2. Ketners, Kārlis, Nodokļi un nodokļu plānošanas principi / K. Ketners. Rīga : Tehnoinform Latvia : Info Tilts, 2018. 321 lpp.
3. Ketners, Kārlis, Nodokļi un nodevas Latvijā un Eiropā. Vispārīgie aspekti / Kārlis Ketners. Rīga : Info Tilts, [2013]. 289 lpp.
4. Kalniņš, Andris. Latvijas nodokļu sistēma. Rīga : Biznesa augstskola Turība, 2019. 256 lpp. ISBN 9789934203521.
5. Aldersone, Laila. Finanšu gudrības jauniešiem un pieaugušajiem. Rīga : Zvaigzne ABC, 2020. 144 lpp. ISBN 9789934086377.
- 6.Lindermans, Pēteris. Investīcijas vienkāršā valodā. Rīga : Lietišķās informācijas dienests, 2018. 198 lpp. ISBN 9789984981831.
7. Praktiskais uzņēmēja rokasgrāmata. Rīga : LR Ekonomikas ministrija, 2022. 302 lpp. Pieejama arī tiešsaistē.
- 8.Nauda un finanšu tirgi. Latvijas Banka. Rīga : Latvijas Banka, 2021. 160 lpp. ISBN 9789984982005.
9. Tresch, Richard W. Public finance / Richard W. Tresch. Third edition. Boston, MA : Elsevier, 2015. xvi, 517 lpp. ISBN 9780124158344.
10. Rosen, Harvey S.; Gayer, Ted. Public finance. 11th edition. New York : McGraw-Hill Education, 2014. xix, 589 lpp. ISBN 9780078027623.
- 11.Mishkin, Frederic S. The economics of money, banking and financial markets. 12th edition. New York : Pearson, 2019. 736 lpp. ISBN 9780134733821.
12. FATF. Money Laundering and Terrorist Financing: Typologies and Case Studies. Paris : Financial Action Task Force, 2022. Pieejams arī tiešsaistē.
13. Reuter, Peter; Truman, Edwin M. Chasing dirty money: The fight against money laundering. Washington, D.C. : Institute for International Economics, 2004. xviii, 132 lpp. ISBN 9780881323707.

III kurss. Apdrošināšanas pielietošana sociālo un mantisko risku pārvaldībā

1. Rejda G.E., McNamara M.J. Principles of Risk Management and Insurance (14th Edition).- Pearson Education Limited, 2022.- 732 pages

2. Informācija par valsts sociālās apdrošināšanas pabalstu piešķiršanu un aprēķināšanas kārtību VSAA mājaslapa: <https://www.vsaa.gov.lv/lv>

Periodika un citi informācijas avoti

Course I. Personal Financial Planning and Management (6 ECTS)

1. LR Kredītiestāžu likums

2. Latvijas Bankas mājas lapa: <http://www.bank.lv>

3. Ekonomikas Ministrijas mājas lapa: <https://www.em.gov.lv/lv>

4. Finanšu ministrijas mājas lapa: <https://www.fm.gov.lv>

5. Komercbanku interneta mājas lapas.

6. LU bibliotēkas datu bāzes: EBSCO, SAGE Journals, EMERALDS, Cambridge Journals online, HeinOnline, ProQuest, Rubricon, Sciece Direct

Course II. Taxes and Financial Security (6 ECTS)

1. VID – Valsts ieņēmumu dienests: <https://www.vid.gov.lv>

2. Latvijas Republikas tiesību akti (Likumi.lv): <https://likumi.lv>

3. Finanšu ministrija: <https://www.fm.gov.lv>

4. Latvijas Banka – Finanšu pratība: <https://www.finansupratiba.lv>

5. Finanšu izlūkošanas dienests (FID): <https://www.fid.gov.lv>

6. LV portāls – skaidrojumi par tiesību normām: <https://lvportals.lv>

7. Atvērtie budžeti (valsts budžeta pārskats): <https://www.atvertiebudzeti.lv>

8. Mana pensija – informācija par pensiju sistēmu: <https://www.manapensija.lv>

9. Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA): <https://www.liaa.gov.lv>

10. ATF – Financial Action Task Force (AML/CFT vadlīnijas un tipoloģijas): <https://www.fatf-gafi.org>

11. EU Sanctions Map – ES sankciju pārskats: <https://www.sanctionsmap.eu>

12. OFAC – Office of Foreign Assets Control (ASV sankcijas):

<https://home.treasury.gov/policy-issues/financial-sanctions/sanctions-programs-and-country-information>

13. World Bank – Tax policy and

administration: <https://www.worldbank.org/en/topic/taxation>

14. OECD – International tax and financial crime: <https://www.oecd.org/tax/crime>

15. International Monetary Fund – Fiscal Affairs

Course III. Application of Insurance in the Management of Social and Property Risks (3 ECTS)

1. Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likums, pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/274969-apdrosinasanas-un-parapdrosinasanas-likums>

2. Likums Par valsts sociālo apdrošināšanu, pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/45466-par-valsts-socialo-apdrosinasanu>

4. Dianas Bizness

5. iBizness

6. Labklājības ministrijas mājaslapa: www.lm.gov.lv

7. Latvijas Apdrošinātāju asociācijas mājaslapa: <http://www.laa.lv>

Kursa ietvaros nav pieļaujams plaģiātisms un citi akadēmiskā godīguma pārkāpumi lūdzu iepazīties ar LU Noteikumiem par akadēmisko godīgumu. Šī kursa ietvaros ģeneratīvā mākslīgā intelekta (MI) rīku izmantošana ir atļauta izņēmuma gadījumos, ja to rakstiski ir norādījis un atļāvis šī kursa docētājs. Visos citos gadījumos nav pieļaujama mākslīgā intelekta ģenerētu materiālu (teksta, attēlu, audio, video u.c.) iesniegšana patstāvīgajos un grupu uzdevumos, pārbaudes darbā,

eksāmenā vai jebkādā citā pārbaudes darbā, šāda veida materiālu iesniegšana tiks uzskatīta par neatļautu palīglīdzekļu izmantošanu